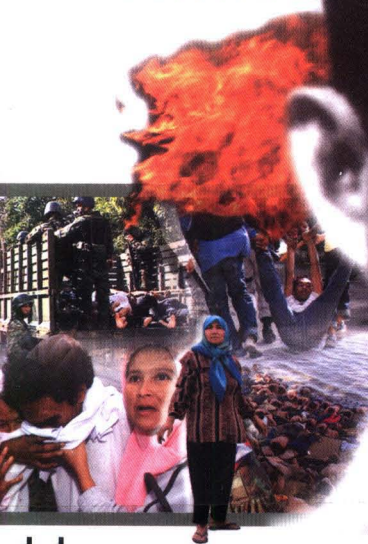

THAILAND

SONGKHLA

PATTANI

ปริทัศน์สาร ฉบับ

ทัศน์ของรัฐบุรุษอาวุโส

ปริทัศน์พมยงค์

ต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบันปริทัศน์ พมยงค์

ปรีดีสาร

ฉบับ

ทัศนะของรัฐบาลราษฎร

ท่านปรีดี พนมยงค์

ต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบันปรีดี พนมยงค์

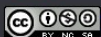
28 กุมภาพันธ์ 2548

PRIDI-PHOONSUK
ปรีดี - พูนสุข พนมยงค์

www.pridi-phoonsuk.org

ChangeFusion OPENBASE.in.th

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่ผลงานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

ปรีดีสาร

ทัศนะของรัฐบุรุษอาวุโสต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สถาบันปรีดี พนมยงค์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ปรีดี พนมยงค์

ปรีดีสาร ทัศนะของรัฐบุรุษอาวุโสต่อปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้. -- กรุงเทพฯ :
สุภาพใจ, 2548.

24 หน้า.

1. ไทย (ภาคใต้) -- ปัญหาและข้อพิพาท. 2. ไทย (ภาคใต้) -- การเมืองและการ
ปกครอง. 3. ความขัดแย้งทางสังคม. I. ชื่อเรื่อง.

320.9593

ISBN 974-409-572-5

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มีนาคม 2548

จัดพิมพ์โดย : สำนักพิมพ์สุภาพใจ

บริษัท ตถาตา พับลิเคชั่น จำกัด

คณะที่ปรึกษา : เกียรติ ปรัชญาศิลปภูมิ, กิตติ ปิยพสุมทรา

สุพล โล่ห์ชิดกุล

ประธานกรรมการบริหาร : บัญชา เฉลิมชัยกิจ

กรรมการผู้จัดการ : โชนรังสี เฉลิมชัยกิจ

000

บรรณาธิการบริหาร : วรุฒม์ ทองเชื้อ

0000000000

บรรณาธิการ : ดร. สุโข สุวรรณศิริ

พิสูจน์อักษร : สนม นิลวรรณ

0000000000

แบบปก : วิโรจน์ จีรวิทยาภรณ์

รูปเล่ม : สุปราณี อภัยแสน

ภาพประกอบ : ได้รับความเอื้อเฟื้อจากสถาบันปรีดี พนมยงค์

ฝ่ายโรงพิมพ์ : สมจิต มณีอุบลัมภ์

ฝ่ายขาย : เฉลิมชัย แก้วเรือง

ฝ่ายการตลาด : ศุภวรรณ คุ่มภัย

จัดจำหน่ายโดย : สายส่งสุภาพใจ บริษัท นัค โทมส์ จำกัด

14/370 หมู่ 10 ถ.พระราม 2 ซอย 38

แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150

โทรศัพท์ 0-2415-2621, 0-2415-6507

0-2415-6797 โทรสาร 0-2416-7744

www.booktime.co.th

พิมพ์ที่ : ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตถาตา พับลิเคชั่น จำกัด

โทรศัพท์ 0-2416-3294

คำนำ

หนังสือปรีดีสารฉบับนี้ พิมพ์ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ในโอกาสครบรอบ 10 ปี ของการก่อตั้งสถาบันปรีดี พนมยงค์ การที่เลือกเรื่อง “ทัศนะของรัฐบาลและผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบทุกฝ่ายกำลังร่วมมือกันหาทางแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง โดยที่ท่านปรีดีพนมยงค์เป็นผู้ที่เข้าใจในปัญหานี้อย่างดียิ่ง และเคยแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตนเองเป็นผลสำเร็จมาแล้ว ฉะนั้น การจะนำเรื่องข้อสังเกตเกี่ยวกับเอกภาพของชาติกับประชาธิปไตยซึ่งท่านปรีดี พนมยงค์ ได้ให้ทัศนะไว้เมื่อ พ.ศ. 2514 จึงน่าจะมีประโยชน์ เพราะถึงแม้จะเป็นความเห็นเมื่อ 34 ปีมาแล้ว แต่เชื่อว่ายังกงกัสนสมัย และน่าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้จะนำไปประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาลุล่วงไปในทางที่ถูกต้อง และสัมฤทธิ์ผลต่อไป

สถาบันปรีดี พนมยงค์ หวังว่า เอกสารฉบับนี้จะ
จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ สมดังปณิธาน
ของท่านรัฐบุรุษอาวุโส ที่ตลอดชีวิตของท่าน ได้คำนึงถึงแต่
ประโยชน์ของประเทศชาติและราษฎรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

สถาบันปรีดี พนมยงค์

28 กุมภาพันธ์ 2548

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ

“เอกภาพของชาติกับประชาธิปไตย”

โดย

ปรีดี พนมยงค์

ตามที่คณะผู้จัดงานชุมนุมประจำปี ๒๕๑๔ ของชาว
ธรรมศาสตร์ในสหราชอาณาจักร ได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียน
บทความลงในหนังสือที่ระลึกนั้น ข้าพเจ้าจึงขอรวบรวมข้อ
สังเกตเกี่ยวกับเอกภาพของชาติกับประชาธิปไตย ซึ่งนัก
ศึกษาในต่างประเทศบางคนได้เคยมาถาม ข้าพเจ้าหวังว่าผู้
อ่านที่อยู่ในสหราชอาณาจักรที่ทราบข่าวเป็นประจำเกี่ยว
กับเรื่องนี้คงจะได้ช่วยกันสังเกตต่อไป

๑. ปัจจุบันนี้มีข่าวเป็นประจำเกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่าง
ราษฎรฝ่ายถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกกับฝ่ายถือนิกาย
โปรเทสแตนท์ในไอร์แลนด์เหนือ และในปี ค.ศ. ๑๙๖๙ ก็มี

ชาวแพร่ไปเกือบทั่วโลก ถึงการที่ชาวเวลส์ส่วนหนึ่งพยายามต่อต้านการสถาปนาเจ้าฟ้าชาร์ลส์เป็นเจ้าแห่งเวลส์

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าไอร์แลนด์เหนือซึ่งเคยร่วมกับไอร์แลนด์ใต้ (IRE) ก่อนแยกตนเป็นเอกราชนั้น ได้ร่วมอยู่ในสหราชอาณาจักรซึ่งมีพระราชพิธีเป็นประมุขมาเป็นเวลาประมาณ ๘๐๐ ปีแล้ว ก็ยังมีบุคคลส่วนหนึ่งรักปิตุภูมิท้องถิ่น (Local Patriotism) มีความรักศานานิกายของตน โดยเฉพาะแคว้นเวลส์ก็อยู่ภายใต้ราชบัลลังก์อังกฤษกว่า ๔๐๐ ปี ซึ่งมีกฎหมายแห่งราชวงศ์อังกฤษดำรงพระอิสริยยศเป็นเจ้าแห่งเวลส์ แต่ชาวเวลส์ส่วนหนึ่งก็ยังมีความรักปิตุภูมิท้องถิ่นของตนซึ่งไม่ยอมรับนับถือเจ้าแห่งเวลส์เป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพของชาติ

คานาดาซึ่งเป็นชาติในเครือจักรภพอังกฤษได้ยอมรับนับถือพระราชพิธี (หรือพระราชินีนาถ) อังกฤษ เป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพของชาติ ซึ่งประกอบด้วยคนเชื้อชาติอังกฤษและฝรั่งเศส ภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาของชนส่วนน้อยในคานาดา เป็นภาษาทางราชการเคียงคู่กันไปกับ

ภาษาอังกฤษของชนส่วนข้างมาก เมื่อพระเจ้ายอร์ชที่ ๖ และต่อมาพระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ ๒ ได้เสด็จไปคานาดา ทรงทำพิธีเปิดรัฐสภานั้น ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเป็นภาษาฝรั่งเศส แม้กระนั้นก็ดี มีข่าวแพร่ออกมาว่า บางครั้งพลเมืองเชื้อชาติฝรั่งเศสจำนวนไม่น้อยในคานาดา ทำการแสดงกำลังดินรนที่จะแยกตนจากสหภาพ

ชาวนอร์เว ซึ่งมีภาษาในตระกูลสแกนดิเนเวียนเช่นเดียวกับสวีเดน จะมีผิดเพี้ยนกันบ้างก็ไม่มากนัก เปรียบเหมือนภาษาไทยกับภาษาลาว นอร์เวเคยรวมเป็นชาติเดียวกับสวีเดนเมื่อก่อน ค.ศ. ๑๙๐๕ โดยมีพระราชอาธิบัติแห่งราชวงศ์ Bernadette เป็นสัญลักษณ์แห่งความสามัคคีของชาติ ชาวนอร์เวก็นับถือพระราชอาธิบัติแห่งราชวงศ์นี้เป็นอย่างมากเมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส (๑๙๒๐-๑๙๒๗) นั้น มีชาวนอร์เวที่เคยอยู่ในขบวนการต่อสู้เพื่อแยกตนจากสวีเดนเมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๕ เล่าว่าขณะต่อสู้อยู่นั้น เขาได้ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีราชวงศ์ Bernadette เพราะพวกเขานับถือราชวงศ์นี้ ซึ่งแม้กษัตริย์

องค์แรกเป็นคนฝรั่งเศสพระนาม Jean Bernadette เคยเป็นจอมพลของนโปเลียนที่ ๑ แต่ต่อมาพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๓ แห่งสวีเดนได้ทรงรับเป็นราชโอรสบุญธรรมแล้วได้สืบสันตติวงศ์เมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๘ กษัตริย์ทุกพระองค์แห่งราชวงศ์นี้ได้ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่พสกนิกรนอร์เวและสวีเดนเป็นอย่างดีที่สุด แต่รัฐบาลสวีเดนในสมัยนั้นไม่ปฏิบัติให้เป็นที่น่าพอใจของชาวนอร์เว พวกเขาจึงต่อสู้เพื่อปลีктนออกมาตั้งเป็นชาติเอกราชต่างหาก และสภาผู้แทนของชาวนอร์เวก็ได้มีมติอัญเชิญเจ้าแห่งราชวงศ์ Bernadette องค์หนึ่งขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระราชาธิบดีของนอร์เว แต่เจ้าแห่งราชวงศ์นั้นได้ทรงปฏิเสธ ชาวนอร์เวจึงมีประชามติอัญเชิญเจ้าคาร์ล แห่งเดนมาร์กขึ้นครองราชในพระปรมาภิไธย “พระเจ้าฮากอนที่ ๗” ทั้งนี้แสดงว่าการที่นอร์เวแยกจากสวีเดนนั้นมิใช่เพราะไม่เคารพราชวงศ์ Bernadette แต่เป็นเพราะรัฐบาลสวีเดนในสมัยนั้นไม่ปฏิบัติให้เป็นที่น่าพอใจของชาวนอร์เว พระราชาธิบดีสวีเดนจึงไม่อาจทรงช่วยเอกภาพได้

เบลเยียม ซึ่งประกอบไปด้วยพลเมืองเชื้อชาติเฟลมิช (พูดภาษาเฟลมิช คล้ายๆ ภาษาดัชท์) ประมาณ ๕๕.๗

เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมดเชื้อชาติवालลูน (พูดภาษาฝรั่งเศส แต่มีคำเฉพาะบ้าง) ประมาณ ๓๒.๔ เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมด เชื้อชาติเยอรมันประมาณ .๐๖ เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมด พูดได้ทั้งภาษาเฟลมิช และภาษาฝรั่งเศสประมาณ ๑๑.๓ เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองทั้งหมดเมื่อก่อน ค.ศ. ๑๘๓๐ เบลเยียมอยู่ในอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ซึ่งมีพระราชาธิบดีแห่งราชวงศ์ Orange-Nassau เป็นประมุขซึ่งได้ทรงให้ความเป็นธรรมแก่พสกนิกรทุกเชื้อชาติของพระองค์ แต่ใน ค.ศ. ๑๘๓๐ คนเชื้อชาติต่างๆ ในเบลเยียมดังกล่าวข้างต้น ก็ทำการอภิวัฒน์แยกตนออกจากเนเธอร์แลนด์แล้วสมัชชาแห่งชาติมีมติเลือกเจ้าชายเลโอโพลด์แห่งราชวงศ์ Saxe Cobourg (ราชวงศ์หนึ่งในประเทศเยอรมัน) ขึ้นเป็นพระราชาธิบดี และมีเจ้าในราชวงศ์นี้สืบสันตติวงศ์ต่อมาจนทุกวันนี้ ส่วนเอกภาพของชาติในเบลเยียมระหว่างคนเชื้อชาติต่างๆ นั้นมีวิธีการหลายอย่างที่น่าสนใจ

การรักปิตุภูมิท้องถิ่นมิได้หมดไปง่ายๆ และยังประกอบด้วยท้องถิ่นที่มีศาสนาต่างกันหรือศาสนาเดียวกันแต่กายต่างกันกับพลเมืองส่วนข้างมากของ

ชาติที่รวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว การรักปิตุภูมิ ท้องที่ก็ยังลึกซึ้ง

๒. ขอให้เราพิจารณากลุ่มชนขนาดใหญ่ ซึ่งมีสภาพ
ในองค์การสหประชาชาติ ก็พบว่าแต่ละชาติประกอบขึ้น
ด้วยการรวมชนหลายเชื้อชาติเข้าเป็นชาติเดียวกัน บางเชื้อ
ชาติที่เข้าร่วมอยู่เป็นเวลาช้านานหลายสิบหรือหลายร้อย
ศตวรรษแล้วก็หมดร่องรอยที่แสดงเชื้อชาติเฉพาะของตน
บางเชื้อชาติที่เข้าร่วมอยู่ไม่นานก็ยังมีร่องรอยแห่งเชื้อชาติ
ของตนอยู่มากบ้างน้อยบ้างตามกาละ เช่นสำเนียงพูดแปร่ง
จากชนส่วนข้างมาก และยังมีภาษาท้องที่ของตน เช่น ชาว
แคว้นเวลส์ในสหราชอาณาจักรและในท้องที่ของประเทศไทย
ซึ่งคนสัญชาติไทยในท้องที่นั้นๆ พูดไทยไม่ได้ หรือบางคน
พูดไทยได้ แต่แปร่งมากจนคนไทยภาคกลางเข้าใจยาก
หรือเรียนหนังสือไทยพูดไทยได้แล้วพูดไทยกับข้าราชการ
หรือคนไทยในท้องที่อื่น ส่วนภายในคนท้องที่เดียวกันชอบ
พูดภาษาท้องที่หรือสำเนียงตามท้องที่ของตน อันแสดง
ถึงรื้อรอยแห่งความแตกต่างในเชื้อชาติหรือเชื้อท้องที่
โดยเฉพาะ

ยิ่งกว่านั้น บางแคว้นบางเขตภายในชาติยังแสดง
 สัญลักษณ์ว่ามีเจ้าของตนโดยเฉพาะ แม้เป็นเพียงในนาม เช่น
 เจ้าแห่งแคว้นเวลส์ดังกล่าวแล้ว และแม้คนเวลส์โดยทั่วไป
 จะพูดภาษาอังกฤษ ส่วนประเทศไทยนั้น เจ้าผู้ครองนคร
 และราชาแห่งรัฐต่าง ๆ ยังมีอยู่ภายหลังอภิวัฒน์ พ.ศ. ๒๔๗๕
 เช่น เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ถึงแก่พิราลัยประมาณ ๖ ปี
 ภายหลังอภิวัฒน์นั้น เจ้าผู้ครองลำพูนถึงแก่พิราลัยใน
 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง พระยาพิพิธราชาแห่งยะหริ่ง
 และพระยาภูผาราชแห่งระแงะสิ้นชีพราว ๆ ปลายสงคราม
 โลกครั้งที่สองหรือภายหลังนั้นไม่นาน พระเจ้ามหาพรหม
 สุรธาดา ซึ่งทรงศักดิ์เป็นพระเจ้าน่านนั้นพิราลัยราว ๆ พ.ศ.
 ๒๔๗๔ ราชาสายบุรีสิ้นชีพราว ๆ พ.ศ. ๒๔๗๓

ขอให้เราค้นคว้าถึงเหตุที่ชนเชื้อชาติต่าง ๆ และกลุ่ม
 ชนที่มีลักษณะเป็นชาติเล็กอยู่ก่อนแล้วเข้าร่วมกับชาติที่
 ใหญ่กว่าเป็นชาติเดียวกันนั้น เพราะเหตุใด แล้วจึงจะ
 พิจารณาปัญหาการรักษาเอกภาพของชาติไว้ให้ได้

ในตอนปลายระบบปฐมสหการนั้นได้เริ่มมีระบบทาส
 โดยผู้ที่เป็นหัวหน้าของสังคมหนึ่งไปคร่ำเอาคนของอีกสังคม

หนึ่งมาใช้งานอย่างสัตว์พาหนะ สังคมที่มีชัยมากก็มีทาสมากเป็นกำลังใช้รบกับสังคมที่อ่อนแอกว่า สังคมนั้นก็ขยายใหญ่โตขึ้นทุกที ครั้นต่อมาเมื่อสังคมทาสได้พัฒนาไปเป็นสังคมศักดินาหรือสังคมส่วย ซึ่งหัวหน้าสังคมได้รับยกย่องเป็นเจ้าของใหญ่มีอิทธิพลมากขึ้นทุกทีนั้น ก็ยังถือว่าที่ดินและสรรพสิ่งทั้งหลายรวมทั้งคนและสัตว์เป็นทรัพย์สินของตน ดังปรากฏในกฎหมาย “ตราสามดวง” ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาว่า **“ที่ดินทั้งหลายในแคว้นกรุงศรีอยุธยาเป็นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยพระบรมเดชานุภาพ”** ส่วนทาสนั้นก็ถือว่าเป็นทรัพย์สินหนึ่งในจำพวกทรัพย์สินที่เรียกว่า **“วิญญานทรัพย์”** การรวมชาติเล็กเข้ากับชาติที่มีกำลังมากกว่านั้น เป็นไปโดยวิธีที่ชาติที่มีกำลังมากกว่าทำการโจมตีรบพุ่งเอามาเป็นวิธีสำคัญ รองลงไปใช้วิธีคุกคามให้ชาติที่เล็กกว่าเกรงขามยอมมาเป็นเมืองขึ้นส่งส่วยหรือบรรณาการเป็นคราวๆ ในยุโรปยังมีวิธีการเอาแคว้นที่อยู่ได้อำนาจของชาติใหญ่กว่านั้นเป็นสินเดิม หรือเป็นของขวัญให้แก่คู่บ่าวสาวที่สมรสกัน วิธีรวมชาติต่างๆ เข้าเป็นชาติหนึ่งชาติเดียวกันเช่นวิธีระบบศักดินานั้น ราษฎรของ

ชาติที่ถูกกรรวมกับชาติใหญ่ไม่มีเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วย คือสุดแท้แต่หัวหน้าของตน

ดังนั้นในความรู้สึกของราษฎรจึงยังมีการรักปิตุภูมิ
ท้องถิ่นอยู่ มากบ้างน้อยบ้างตามความชำนาญแห่งการ
รวมเป็นเอกภาพเดียวกันกับชาติที่มีอำนาจเหนือ

๓. เมื่อกลุ่มต่างๆ ภายในชาติหนึ่งๆ ยังมีจิตสำนึกรัก
ปิตุภูมิท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชนอยู่ ซึ่งอาจเบาบางเพราะการ
ล่องเลยมหาหลายสิบหลายร้อยศตวรรษ และอาจเหนียวแน่น
ถ้าการรวมกับชาติอื่นเพียงไม่กี่ชั่วคน และเหนียวแน่นยิ่ง
ขึ้นถ้าท้องถิ่นนั้นๆ มีภาษาพูดของตนโดยเฉพาะต่างกับ
ภาษาของชนชาติส่วนข้างมาก และถ้ามีทั้งภาษาและ
ศาสนาที่แตกต่างกันกับชนส่วนข้างมากของชาติก็ยิ่ง
เหนียวแน่นมาก ซึ่งถ้าเราจะติดตามข่าวการต่อสู้ภายใน
ชาติหนึ่งๆ ในโลกนี้ ก็จะพบว่า มีหลายชาติที่ประสบปัญหา
การรักษาความเป็นเอกภาพของชาติ

ในประเทศไทยเรานั้น ข่าวสารทางราชการที่เปิดเผย
แล้ว ซึ่งหนังสือพิมพ์บางฉบับได้นำลงเกี่ยวกับการต่อสู้ทาง

อาวูชในประเทศไทยนั้น ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่ไม่ปรากฏว่าต้องการแยกดินแดนไทยและมีฝ่ายที่ต้องการแยกดินแดนไทยออกเป็นอีกรัฐหนึ่ง เช่นเมื่อประมาณไม่กี่เดือนมานี้ ทางราชการแถลงใจความว่า มีคนไทยเชื้อชาติมลายูเป็นลูกชายของตวนกูโมหะยิดดิน ที่สืบเชื้อสายจากราชาแห่งปัตตานีได้เป็นหัวหน้าทำการต่อสู้เพื่อแยกดินแดนส่วนหนึ่งทางปักซ์ได้ตั้งขึ้นเป็นรัฐอิสระ หรือรวมเป็นสหพันธรัฐกับรัฐต่างๆ แห่งมลายูตะวันออก ถ้าเราถอยหลังไปพิจารณาข่าวภายหลังรัฐประหารในประเทศไทยปี ค.ศ. ๑๙๔๗ (๘ พ.ย. ๒๔๙๐) ก็เคยมีคดีที่รัฐบาลสมัยนั้นได้จับกุมอดีตผู้แทนราษฎรชาวอิสานหลายคนมาฟ้องศาลฐานกบฏแยกดินแดน ศาลพิจารณาแล้วไม่มีมูลความจริงจึงตัดสินยกฟ้อง แต่ถ้าถอยหลังไปอ่านประวัติศาสตร์รัชกาลที่ ๓ ซึ่งเป็นเวลา ๑๕๐ ปีมานี้ ก็จะทราบว่าเจ้าอนุแห่งเวียงจันทร์ซึ่งสืบสายจากพระราชบิดาแห่งกรุงศรีรัตนาคณหุตได้ทำการยึดดินแดนอิสาน เพื่อเอาไปรวมกับดินแดนลาว พื้นอาณาจักรศรีรัตนาคณหุต ขึ้นมาอีก

ในรัชกาลที่ ๕ ก็มีกรณี “ผีบุญผีบ้า” ในภาคอิสาน

กรณีเงี้ยวในภาคพายัพ กรณีราชาแห่งปัตตานีชื่ออับดุลกาเด ซึ่งถูกย้ายไปกักตัวอยู่พิษณุโลก แต่เมื่อได้โปรดเกล้าให้กลับไปปัตตานี แล้วก็คิดแยกดินแดนอีก ในสมัยรัชกาลที่ ๖ จึงส่งทหารรักษาวังจากนครศรีธรรมราชไปปราบ แต่อับดุลกาเด หนีไปลี้ภัยในกลันตัน แล้วต่อมาได้ตาย ณ ที่นั่น ส่วนทายาทนั้น ตวนกู โมหะ ยิดดิน นั้น ภายหลังอภิวัฒน์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้เข้ามากรุงเทพฯ แสดงความจำนงขออยู่ร่วมในสยามต่อไป เพราะเห็นว่าสยามมีระบบรัฐธรรมนูญเป็นที่พอใจแล้ว แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ได้เล็ดลอดเดินทางไปถึงอินเดียของอังกฤษ เสรีไทยคนหนึ่งได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ที่กรุงเดลีมีชาวอังกฤษกลุ่มหนึ่งเลี้ยงเป็นเกียรติแก่ตวนกูผู้นี้และดื่มให้พรว่า “Long Live King of Pattani” ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสยามได้กลับมามีประชาธิปไตยสมบูรณ์อีก ตวนกูผู้นี้ก็แสดงภักดีต่อสยาม แต่ภายหลังรัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๙๐ เกิดกรณีที่ครูศาสนาอิสลามปัตตานีบางคนถูกตำรวจจับแล้วหายตัวไปโดยมีผู้รู้เห็นว่าถูกเอาตัวไปถ่วงทะเลตาย ตวนกูผู้นี้เลยไม่ยอมกลับมาเมืองไทย โดยตั้งถิ่นฐานถาวรอยู่ในกลันตัน

แม้ว่ารัฐบาลของตวนกูอับดุลราห์มันและอับดุลราซัค แห่งมาเลเซีย จะได้แถลงว่าไม่ต้องการเอาดินแดนไทย มีชนเชื้อชาติมลายูเป็นส่วนมากไปรวมกับมาเลเซียซึ่งข้าพเจ้า ก็เชื่อว่าท่านทั้งสองมีเจตนาบริสุทธิ์เช่นนั้น แต่มีข้อที่น่า สงเกตสำหรับทายาทแห่งอดีตราชาบางคนได้ไปอาศัยอยู่ ในรัฐตะวันออกแห่งมาเลเซีย บางคนอยู่อย่างสงบแต่บาง คนเคลื่อนไหว โดยมีผู้ให้ความเห็นว่าสุลต่านหรือราชาแห่ง รัฐต่างๆ ที่เคยรวมอยู่กับไทยในอดีต เช่น เคดาห์ (ไทรบุรี) ปลิส กลันตัน ตรังกานุ นั้นได้รับเลือกเป็นพระราชาธิบดี องค์ละ ๕ ปีมาแล้ว ตามระบอบปกครองของสหพันธรัฐ มาเลเซีย

สมัยที่วิทยุกรรมประชาสัมพันธ์ไทยได้ตอบกับวิทยุ พนมเปญอย่างรุนแรงเรื่องเขตแดนนั้น วิทยุพนมเปญเคย อ้างว่าเขมรปัจจุบันก็เป็นทายาทของขอมที่เขาเรียกตัวเองว่า “ขะแมร์” และอ้างว่ามีคนเขมรอยู่ในไทยบริเวณติดต่อกับ กัมพูชาที่พูดได้แต่ภาษาเขมรหรือพูดภาษาเขมรและไทย ประมาณ ๒ ล้าน ๕ แสนคน เขาได้เรียกร้องให้คนเชื้อชาติ เขมรนับถือกษัตริย์เขมร

เรื่องต่าง ๆ ข้างบนนี้เราต้องสังเกตไว้เพื่อหาทาง
ที่ถูกต้องป้องกันมิให้เรื่องขยายตัวไปเพื่อรักษาความ
เป็นเอกภาพของชาติไว้

๔. ขอให้เราศึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่ประเทศต่าง ๆ
รักษาเอกภาพไว้คือ

๔.๑ วิธี อังกฤษ สวีเดน เนเธอร์แลนด์ ดังที่ได้ยกเป็น
อุทาหรณ์ในข้อ ๑ นั้น ก็จะทำให้เห็นว่ามิใช่ความผิดของพระ
ราชาธิบดีที่รักษาความเป็นเอกภาพของชาติไว้ไม่ได้ แต่
เป็นเพราะความรักปิตุภูมิท้องถิ่นอย่างแรงกล้าของกลุ่มชน
ในท้องถิ่นนั้นเอง และที่สำคัญคือรัฐบาลของชนส่วนข้างมาก
ในชาตินั้นๆ ไม่คำนึงให้เพียงพอถึงความรู้สึกรักปิตุภูมิท้องถิ่น
ของแต่ละกลุ่มชนว่ามีมากมายเหนียวแน่นขนาดไหน ผล
จึงบังเกิดขึ้นตามธรรมชาติแห่งการรักปิตุภูมิท้องถิ่น

๔.๒ วิธีเผด็จการแบบนาซีหรือฟาสซิสต์หรือมิลิแทริสต์
ซึ่งเป็นไปได้ชั่วคราว เช่น อิตาลีใช้กำลังรวมคนออสเตรีย
ที่เป็นเชื้อชาติเยอรมันเข้ากับอาณาจักรเยอรมันครั้งที่ ๓ ก็
ไม่ทำให้ชาวออสเตรียหมดความรักปิตุภูมิท้องถิ่นของตนไปได้

จึงได้ตั้งรกรากมาเพื่อตั้งเป็นชาติเอกเทศจากเยอรมัน มุสลิมในอิหร่านใช้วิธีบังคับให้ชนในดินแดนที่โอนมาเป็นของตน ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ อาทิจ ส่วนหนึ่งของแคว้นตีโรล ซึ่งพลเมืองเป็นเชื้อชาติเยอรมันนั้น ต้องเรียนหนังสือ อิตาลีและพูดภาษาอิตาลี ชาวตีโรลคนหนึ่งซึ่งเป็นเพื่อนข้าพเจ้าในมหาวิทยาลัยปารีสเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า เวลากลางวันชาวตีโรลต้องพูดภาษาอิตาลีแต่ตอนกลางคืนปิดประตูบ้านแล้วพูดภาษาเยอรมันภายในครอบครัว ซึ่งทำให้เขาเบิกบานสำราญใจยิ่งนัก พวกลัทธิทหารญี่ปุ่นเมื่อเอาดินแดนอิสานของจีน (แมนจูเรีย) ตั้งเป็นรัฐแมนจูก็ะขึ้น โดยรวมหลายเชื้อชาติในเขตนั้น เช่น แมนจูและบางส่วนของมองโกล เกาหลี ฮั่น (จีน) ฯลฯ แล้วเอาอดีตจักรพรรดิจีน “ปูยี” เป็นจักรพรรดิแห่งรัฐใหม่เพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งเอกภาพ แต่ก็ไม่สามารถทำลายจิตใจรักปิตุภูมิท้องถิ่นของชนชาติต่างๆ ในเขตนั้นได้ แม้แต่ชนชาติแมนจูเองก็ต่อต้านจักรพรรดิปูยี ดังปรากฏในคำวิจารณ์ตนเองของคนผู้นี้แล้ว

๔.๓ วิชีสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งพลเมืองประกอบด้วยชนชาติพูดภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี โดยแยกออก

เป็นแขวงๆ (Canton) ซึ่งแต่ละแขวงมีสิทธิการปกครองตนเอง ใช้ภาษาของตนเองแล้วรวมกันเป็นสหพันธรัฐ มีรัฐบาลกลางเดียวกันก็ไม่ปรากฏว่ามีชนชาติใดในสวิตเซอร์แลนด์ ดันรนปลีกตนออกมาตั้งเป็นชาติเอกเทศต่างหาก

๔.๔ วิธีประชาธิปไตยตามหลักที่ประธานาธิบดีลินคอล์น ให้ไว้คือ การปกครองโดย **“รัฐบาลของราษฎร โดยราษฎร เพื่อราษฎร”** ถ้าทำตามนี้ได้จริงเอกภาพของชาติก็เป็น **“เอกภาพของราษฎร โดยราษฎร เพื่อราษฎร”** เป็นความเต็มใจของราษฎรเองที่รักษาเอกภาพของชาติ จึงเป็นการรักษาเอกภาพของชาติให้มั่นคงได้ วิธีประชาธิปไตยดังกล่าวนี้เป็นการนำไปสู่รากฐานแห่งจิตสำนึกของมนุษย์ ที่จะทำให้มีความรู้สึกในการต้องการเอกภาพของชาติ แม้จะตั้งต้นจากโครงร่างเบื่องบนของสังคมก่อน คือมีระบอบการเมือง ดังกล่าวนั้นแล้ว รัฐบาลแห่งระบอบนั้นก็ดำเนินการแก้ไข สมมุติฐานของสังคมคือสภาพเศรษฐกิจ ให้ราษฎรทั่วหน้ามีความกินดีอยู่ดีทั่วกัน ราษฎรก็ย่อมเห็นคุณประโยชน์ที่ตนได้รับในการรักษาเอกภาพกับชนชาติต่างๆ ที่รวมกันเข้าเป็นชาติอันหนึ่งอันเดียวกัน

การรักษาเอกภาพของชาติโดยอาศัยทางจิตที่ปราศ
 จาครากฐานเศรษฐกิจและการเมืองประชาธิปไตยของราษฎร
 ก็เท่ากับอาศัยการลอยไปลอยมาในอากาศ ซึ่งอาจหล่นลง
 หรือไปสู่วากานอกพิภพ **มนุษย์อยู่ได้ด้วยการมีปัจจัย**
ดำรงชีพและมีระบอบการเมืองประชาธิปไตยที่ให้สิทธิ
มนุษยชน ผู้ที่อาศัยสภาพทางจิต โดยไม่กังวลถึงสภาพทาง
 เศรษฐกิจ ก็เพราะเขาเองมีความสมบูรณ์หรือมีพอกินพอใช้
 ในทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว แต่คนส่วนมากที่ยังขาดปัจจัย
 ดำรงชีพอยู่นั้นย่อมมีจิตใจในทางค้นคว้าหาชีวิตปัจจัยในทาง
 ที่ชอบพร้อมด้วยสิทธิมนุษยชน พวกเขาอาจถือสภาพทาง
 จิตอย่างเดียวตามการโฆษณาไปได้เพียงชั่วคราว แต่เมื่อ
 รอคอยผลแห่งวิธีนั้นชั่วคราวละหนึ่งแล้ว ไม่เห็นผลว่าได้ช่วย
 ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสิทธิมนุษยชนของเขาแล้ว
 เขาก็อาจไปถือสภาพทางจิตชนิดอื่นที่เขาเห็นว่า อาจช่วย
 ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจและสิทธิมนุษยชนของเขาที่ดี
 กว่าก็เป็นได้ นักปราชญ์ผู้หนึ่งกล่าวว่า **ความคิดของคน**
เจ้าของคฤหาสน์ต่างกับคนที่อยู่กระท่อม ●

ความดีหนัก ชั่วขณะ
หัดรับบรรพชิตไว้ก่อน
แต่จะจิ้มเสีย.

จากพุทธทาสเถรเทศ เล่ม ๑

(หน้า ๒๘๑, ๒๘๒, ๒๘๓)

๑๑๖) ศาสนาทั้งหลาย ร่วมกัน ร่วมมือกันไว้ ถ้าไม่เอาหัวใจมาผูกกัน

- ๑) ห้ามเอาแต่เปลือก: เรื่องพระเจ้า
ดิฐระของ ปณฺณมณจรรณประจําชาติ
อนุรักษนิยม โสยคาสตร, ก็ไม่ควรร่วมมือ
 - ๒) หัวใจแท้จริง คือ ตามไม่เห็นแก่ตัว,
ตามไม่กลัวกลัว บวก/ลบ ดี/ชั่ว
บุญ/บาป , ข้อบกพร่องทุกศาสนา
 - ๓) สันติภาพ คือ อนัตตา - ไม่มีตัวตน
ซึ่งทำให้ไม่มีสิ่งใดที่จะเห็นแก่ตัว, และ
มีพระเจ้า อย่างมีโชค บดกล น้อมน้อม
รู้ลึกอย่างมั่นคง, แล้วมีระบบการถือ
อย่าง "ธรรมะสังคมนิยม" หัวใจเป็น
"ไม่เห็นแก่ตัว" เช่นเดียวกับศาสนา พ.
- [ดู รวมกับ (120) ด้วย]

๑๑๕

การแก้ ปัญหา ศาสตร์ ทอกรเมือง ของประเทศไทย.

- ๑) ฐานะทางสังคมเกี่ยวกับทอกรเมือง
 ประเทศไทย กับ ศาสตร์ อีสานมาโดย
 มาเพราะ และ ดุริย รอดวงมา นั้น ควร
 จะแก้ด้วย ที่นี้ ของ ท ศาสตร์
 เป็น อย่าง เดียวกันแล้ว คือ

ทอกรเมืองในภาค : พุทธ
 ความไม่คงในของคู่ : ชั่ว-ดุริย

[ให้มองภาพ ให้เห็นจริงกับเรื่อง ทอกร
 ที่ จะ คลายฐานะทอกรเมืองได้มาก]

- ๒) ทอกรเมือง เกิดขึ้นมา ด้วยปัจจัยสี่ด้วยกัน
 คือ สังคม ทอกรเมือง ทอกรเมือง ที่ไหนไม่ได้
 จึงเกิดสิ่งนี้เรียกว่า "ทอกร"

(120)

การฝึกฝน ที่ นักเรียนหลายคนต่างหา

- ๑ มีปัญห คือสิ่งที่ฉันมี กับ พ่อฉันไม่รัก
๔ = 11 ขงจื๊อสอนกับคนอื่นว่า, แล้วไม่รัก
ผลดีของครูเมืองมณฑล.
- ๒ วิธีแก้ ขอให้ทุกคนเรียนสอนกัน
ทุก ของต่างคน ของตน ซึ่ง จะสอน
กับ คนอื่น คือ "ความไม่เห็นแก่ตัว"
ซึ่ง จะกระทำ เป็น อย่างดี ที่
หัวใจ ก็ คือ ก็ จะ หมดปัญห
ที่สอนกับ คนอื่น เวลาสอน, แล้ว
จะมีผลดีของครูเมืองมณฑล
ไม่รักเสียอีก 11 และ ร้องไห้กับได้.

ทัศน์ของ รัฐบุรุษอาวุโส
ปรีดี พนมยงค์
ต่อปัญหาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

หนังสือเล่มนี้ อาจมีส่วนช่วยประกอบ
การตัดสินใจในการแก้ปัญหาวิกฤตใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างถูกต้องและมี
ประสิทธิภาพ

เพราะท่านรัฐบุรุษอาวุโสเสนอให้แก่
โดยวิธีประชาธิปไตย และเน้นการกระทำ
ให้ราษฎรทุกท้องถิ่นที่มีความสุขสมบูรณ์
และมีสิทธิเท่าเทียมกับคนส่วนใหญ่ของ
ประเทศ

อนึ่งแม้ทัศนะของท่านรัฐบุรุษอาวุโส
จะมีมานานแล้ว และสถานการณ์อาจ
เปลี่ยนแปลงและแตกต่างกันไป แต่โดย
ที่ปัญหานี้มีสมมุติฐานอย่างเดียวกัน ฉะนั้น
หลักการและแนวทางที่ท่านรัฐบุรุษอาวุโส
กล่าวไว้อย่อมนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์
ขณะนี้ได้ เนื่องจากวิธีคิดของท่านรัฐบุรุษ
อาวุโสเน้นที่ประโยชน์สุขของราษฎร
เป็นหลัก